

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Петровић, Зоран, Данијела	ПРИБИ 17.10.2019. ОПШТИ 02 2568
Датум и место рођења	21.11.1973. године, Приштина	
Основне студије		
Универзитет	Универзитет у Приштини	
Факултет	Економски факултет	
Студијски програм	Основне студије	
Звање	Дипломирани економиста	
Година уписа	1992	
Година завршетка	1996	
Просечна оцена	8,51	

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет	Универзитет у Београду	
Факултет	Правни факултет	
Студијски програм	Мастер академске студије права	
Звање	Мастер правник	
Година уписа	2010	
Година завршетка	2012	
Просечна оцена	8,75	
Научна област	Економска анализа права	
Наслов завршног рада	Примена Коузове теореме	

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу	
Факултет	Правни факултет	
Студијски програм	Докторске академске студије права	
Година уписа	2015	
Остварен број ЕСПБ бодова	120	
Просечна оцена	8,33	

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	„Економска анализа накнаде нематеријалне штете у парничном поступку“
Име и презиме ментора, звање	Александар Мојашевић, ванредни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	НСВ – бр. 8/18-01-006/17-020; 06.10.2017.

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	339
Број поглавља	6 (шест)
Број слика (шема, графика)	9 (девет)
Број табела	4 (четири)
Број прилога	/

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Danijela Petrović, Gordana Damjanović, “Compensation for damages to copyright infringement“, Општесвените промени во глобалниот свет, Зборник на трудови, Шеста меѓународна научна конференција, Универзитет Гоце Делчев, Правен факултет, Штип, 2019, стр. 263-272.</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i></p> <p><i>Субјективно ауторско право као апсолутно и јединствено право, у себи обједињује морално правна и имовинско правна овлашћења, која омогућавају заштиту ауторове личности и дела. Свако неовлашћено коришћење субјективног ауторског права представља повреду истих, која даје аутору право на накнаду штете. Аутору припада право на накнаду материјалне и нематеријалне штете. Да би захтев за накнадом штете био оправдан, потребно је да постоји противправност радње, одговорности штетника, као и узрочно последична веза измеѓу радње штетника и настале штете. Ауторско право може да ужива правну заштиту уколико је дело оригинално и изразено у одговарајућој форми.</i></p>	M14
2	<p>Петровић Данијела, „Накнада нематеријалне штете због повреда права правног лица“, „Правни хоризонти“, Правни факултет Универзитета у Нишу, број 2, 2019; (у припреми).</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i></p> <p><i>Потреба за заштитом субјективних права оштећених и накнадом нематеријалне штете условила је проширење њеног персоналног домена. Савремени услови живота и рада и примена технологије утицали су на појаву облика нематеријалне штете које закон није предвидео и указали на неопходност њиховог регулисања. Облик нематеријалне штете чију је накнаду неопходно законом гарантовати јесте накнада нематеријалне штете правном лицу због повреда пословног угледа. Регулисање ове области део је усклађивања правила у области накнаде нематеријалне штете са прописима ЕУ и захтевима судске праксе. Граѓанским закоником предвиђена је накнада нематеријалне штете правном лицу због повреде пословног угледа, чија примена и остваривање захтева период прилагођавања.</i></p>	M54
3	<p>Петровић Данијела, „Економска анализа парничног поступка“, Економски сигнали, Висока економска школа струковних студија, Пећ, Лепосавић, Вол. 14, број 2, 2019; (у припреми)</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i></p> <p><i>Оскудност ресурса и потреба за њиховим економисањем укажују на потребу за економском анализом правних института. Област права и правосуђа апсорбује значајне количине ресурса што захтева увођење критеријума ефикасности како би се трошкови које ова област узрокује смањили. Анализом парничног поступка из угла економије, укажује се на факторе који утичу на определење страна у спору да решење потраже на суду, али и трошкове које судско решавање спора условљава. У одговору на питање ефикасности правних института економија користи моделе, којима укажује на значај одлука правосудног система и њихов економски аспект. Ефиксано решење спора даје смисао правној заштити, док је дужина поступка обесмишљава.</i></p>	M53
4	<p>Петровић Данијела, „Одговорност за штету и њена накнада“, Научно истраживачки пројекат „Начела добра владавине – начело правне сигурности и начело правичности“, Тематски зборник Правног факултета у Приштини, 2018, стр. 163-170.</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i></p> <p><i>Економска анализа права има за циљ повећање ефикасности правног система и стварање подстицаја који би то омогућили. Анализом штетних догађаја, настале штете и њене накнаде, економија укажује на значај подстицаја у смањењу трошкова које штета узрокује. Критеријум оцене ефикасности облика одговорности представљају укупни друштвени трошкови штета. У циљу утврђивања ефеката примене појединих подстицаја и ефиксаног нивоа пажње економија је развила моделе</i></p>	M45

	<p>одговорности, који се у зависности од тога да ли мере пажње предузима једна или обе стране, деле на унилатералне и билатералне. Утврђивањем одговорности стварају се услови за накнаду штете и врши алокација последица штетног догађаја.</p>	
5	<p>Петровић Данијела, „Облици и накнада нематеријалне штете“, Научно истраживачки пројекат „Начела добра владавине – начело правне сигурности и начело правичности“, Тематски зборник Правног факултета у Приштини, 2017, стр. 157-171.</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i></p> <p>Успостављање вануговорног облигационог односа поводом претрпљене штете даје право оштећеном лицу да захтева њену накнаду и ствара обавезу штетнику да исту надокнади. Бројни узроци штете и различитост субјективних права која могу бити повређена утицали су на издвајање различитих облика нематеријалне штете. Наши правни систем заштиту угрожених или повређених права регулисао је Законом о облигационим односима, којим су утврђени облици нематеријалне штете који оштећеном дају право на накнаду. Основ накнаде представља интензитет и дужина трајања болова. Последице нематеријалне штете отклањају се моралном сатисфакцијом и новчаном накнадом.</p>	M45
6	<p>Петровић Данијела, „Накнада штете – општа разматрања“, Научно истраживачки пројекат „Начела добре владавине – начело правне сигурности и начело правичности“, Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Тематски зборник – пројекат, 2016, стр. 179-191.</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i></p> <p>Предмет анализе у раду јесу питања везана за штету, њену поделу и неопходне услове њене правичне накнаде, са акцентом на нематеријалну штету. Интересовање за штету уопште, а посебно за нематеријалну штету која се досуђује код повреде права личности не престаје. Бројни фактори ризика, условљени развојем технологије и начином живота и рада данас, мултипликују могућности настанка штете на материјалним, али и нематеријалним добрима. Настала штета и губитак њоме изазван морају се надокнадити. Нематеријална штета се не може егзактно утврдити, јер су бол и страх субјективне категорије. Правично утврђивање надокнаде је изазов како за теорију, тако и за праксу.</p>	M45
7	<p>Петровић Данијела, „Економске институције као детерминанте процеса конвергенције“, Научно истраживачки пројекат „Законодавство Републике Србије – стање, циљеви и даљи развој“, Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Тематски зборник – пројекат, 2015, стр. 333-345.</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i></p> <p>Процес конвергенције подразумева приближавање економских перформанси између земаља, тако да слабије развијене земље достигну развијене. У циљу постизања конвергенције <i>per capita</i> неопходно је остварити привредни раст и указати на његове изворе како би се дејством на њих могао да осигура раст и развој. Емпиријске чињенице показују да су развијене земље конвергирале, што је условило појаву конвергенцијских клубова, а да су неразвијене земље оствариле конвергенцију у хомогеним групама или су дивергирале. Разлог за то треба тражити како у карактеристикама сваке од њих и недостајућим факторима, тако и у институционалним подстицајима које свака од њих ствара за своје субјекте.</p>	M45
8	<p>Петровић Данијела, Европски услови и оцена институција у Србији“, Научно истраживачки пројекат „Законодавство Републике Србије – стање, циљеви и даљи развој“ Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Тематски зборник – пројекат, 2014, друга свеска, стр. 331-340.</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i></p> <p>У раду се указује на резултате које Србија на путу приближавања Европској унији остварује. Србија се у раскорак између прошлости која оптерећује и условљене будућности налази у тешкој ситуацији, јер су проблеми годинама запостављани или погрешно решавани, па је на путу реформи пред њом велики посао и велики изазов. У настојању да своје институционалне капацитете усмери у изградњу ефикасних институција и тиме олакша процес хармонизације са европским законодавствима,</p>	M45

	<i>Србија не остварује очекиване резултате, а посебно забрињава брзина којом се промене одвијају.</i>	
9	Петровић Данијела, „Економска анализа кривичног дела”, Научни скуп са међународним учешћем „Међународно хуманитарно право”, Зборник радова Правног факултета у Приштини, 2013, стр. 399-407. <i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i> <i>У раду се анализира економски аспект кривичног дела. Поред тога што починилац кривичног дела треба да буде пронађен, процесуиран и адекватно кажњен, што је предмет интересовања права, важан аспект кривичног дела јесте и ниво трошкова које проузокује. Присилни трансфер, уништавање богатства и опортунитетни трошкови ресурса које криминал троши, као и последице причињеног кривичног дела утичу на ниво друштвеног благостања. У борби против криминала, казненом политиком држава настоји да ниво криминала смањи. Функција казног система је у одвраћању од чињења кривичног дела, односно у генералној превенцији. Примена економске методологије на правне институте доприноси порасту ефикасности правних система.</i>	М33

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА

НЕ

Кандидаткиња Данијела Петровић испуњава све услове да приступи јавној одбрани докторске дисертације.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Дисертација се састоји из пет делова, поред увода и закључка.

У првом делу након дефинисања штете, њених појавних облика и подела, анализирана је нематеријална штета и основаност њене накнаде. Указано је на законодавна решења у области нематеријалне штете у немачком, енглеском, америчком и законодавству ЕУ, и посебно нашем, са акцентом на Закон о облигационим односима, али и друге законе. Такође, у овом делу анализиран је и концепт људских права, као и појава све чешћих захтева за накнадом штете које наши грађани подносе Европском суду за људска права.

Предмет другог дела јесте процесно-правни аспект накнаде нематеријалне штете из економског аспекта. Прва глава посвећена је анализи парничног поступка, од подизања тужбе до доношења правоснажне пресуде. Указано је и на интензивну активност законодавца у циљу ефикаснијег спровођења парничног поступка (увођење временског оквира, примена ИКТ и сл). У другој глави анализирани су подстицаји парничних странака у вези са покретањем парничног поступка на основу економских модела парнице – модела оптимизма и модела асиметричних информација. Анализирана су и бројна друга питања која се односе на: приватне и друштвене подстицаје за подизање тужбе, трошкове које покретање парнице генерише, алокацију парничних трошкова, улогу и значај адвоката, размену информација између странака, као и подстицаје које учесталост победа тужилаца у судским поступцима има на доношење одлуке о подизању тужбе.

Трећи део односи се на економску анализу материјалних норми које регулишу област нематеријалне штете. Анализирана је објективна и субјективна одговорност за накнаду штете, критеријуми за одмеравање правичне накнаде нематеријалне штете, уговорна и вануговорна одговорност, кривична и грађанска одговорност у контексту нематеријалне штете. Указано је и на грешке судија у процењивању обима штете, узрока штете и кривице починиоца штете, и на утицај тих грешака на подстицаје за ефикасан ниво пажње (превенције). Приказани су и економски модели одговорности за накнаду штете (унилатерални и билатерални модел).

У четвртном делу анализирани су економски ефекти нематеријалне штете мимо правног система. У овом делу указано је на повезаност права и медицине које, у основи, имају заједнички циљ: заштиту човековог живота и здравља. Указује се на улогу вештака, специфичности вештачења сваког од облика нематеријалне штете, критеријуме којима се настоји да олакша утврђивање правичне накнаде, али и тешкоће које природа и субјективни карактер болова и патњи својствених сваком појединцу условљавају. Због чињенице да штетни догађаји за последицу неретко имају губитак живота, указано је и на значај који прерана смртност и губици њоме изазвани имају за породице, али и друштво као целину. Такође, у овом делу елаборирано је и питање одговорности лекара, односно установе у којој лекар ради.

У петом делу приказани су резултати истраживања судске праксе у Србији у области

нематеријалне штете. Основни циљ је утврдити да ли и колико су честа укидања првостепених одлука, као и ефикасност судова и рационалност њихових одлука у вези са накнадом нематеријалне штете. Анализом су обухваћене пресуде донете у периоду од 2010 до 2018. године, у области накнаде нематеријалне штете, у апелационим судовима у Београду, Новом Саду, Нишу и Крагујевцу.

У закључку ауторка излаже резултате истраживања накнаде нематеријалне штете, уз препоруке за промене и допуне у регулисању овог правног института у нашем праву.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације *(до 200 речи)*

Израђеном докторском дисертацијом остварен је општи циљ истраживања који је постављен у пројекту и пријави теме дисертације. Општи циљ истраживања односи се на то да ли постоји и колики је утицај нематеријалне штете, и трошкова њеног настанка и накнаде, на ниво друштвеног благостања. Ауторка је настојала, пре свега, да на бази постојеће литературе, опише ефекте тог утицаја, и да понуди препоруке за смањење трошкова које нематеријална штета, односно поступци остваривања накнаде нематеријалне штете, узрокују у нашем правном систему. То настојање је остварено будући да су све хипотезе које произилазе из општег циља истраживања потврђене на основу постојећих теоријских налаза и сазнања у вези са овом темом, као и на основу резултата који произилазе из емпиријске анализе пресуда Апелационих судова у Србији, коју је кандидаткиња спровела.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације *(до 200 речи)*

Значај теме и резултата истраживања докторске дисертације „Економска анализа накнаде нематеријалне штете у парничном поступку“ огледа се, пре свега, у доприносу развоју научне дисциплине Економске анализе права (ЕАП) у Србији. Економска анализа права користи економске моделе и емпиријска истраживања у анализи и проучавању правних института и правила и процењује ефекте које примена правних норми има на друштвено благостање. Управо економском методологијом, по први пут на нашим просторима, проучена је накнада нематеријалне штете у парничном поступку.

Значај докторске дисертације је теоријски и практичан. Теоријски значај дисертације огледа се у унапређењу и осавремењивању постојећих знања у области накнаде нематеријалне штете. Теоријски допринос рада посебно долази до изражаја у светлу чињенице да је, према нашем сазнању, број радова у домаћој правној и економској теорији у којима се институт нематеријалне штете анализира методологијом економске анализе права релативно мали. Практичан значај и допринос рада огледа се у давању конкретних препорука законодавцу, на основу резултата емпиријске анализе судских пресуда у Србији, ради минимизације укупних друштвених трошкова поступка накнаде нематеријалне штете, односно повећања ефикасности поступака накнаде нематеријалне штете код нас.

Оцена самосталности научног рада кандидата *(до 100 речи)*

Докторска дисертација „Економска анализа накнаде нематеријалне штете у парничном поступку“ резултат је самосталног рада кандидаткиње Данијеле Петровић. Коришћена правна и економска литература (махом домаћа), законски и други правни извори, а нарочито емпиријска анализа пресуда апелационих судова у Србији, показују да је тема дисертације обрађена самостално и на прикладан начин.

ЗАКЉУЧАК *(до 100 речи)*

Комисија стоји на становишту да докторска дисертација кандидаткиње Данијеле Петровића испуњава услове за одбрану на начин који је предвиђен Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Правног факултета у Нишу, као и осталим подзаконским актима. Комисија сматра да постоји усклађеност одбрањеног пројекта докторске дисертације и израђене докторске дисертације, да се ради о оригиналном начину анализирања проблема истраживања, да је дисертација резултат самосталног рада кандидаткиње и да као таква представља допринос научној дисциплини Економска анализа права.

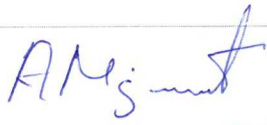

У смислу наведеног, Комисија даје позитивну оцену докторске дисертације „Економска анализа накнаде нематеријалне штете у парничном поступку“ и предлаже Научно-наставном већу Правног факултета Универзитета у Нишу да Извештај усвоји и одобри јавну одбрану докторске дисертације.

КОМИСИЈАБрој одлуке ННВ о именовану
Комисије

НСВ број 8/18-01-006 / 19-010

Датум именовања Комисије

16.9.2019. године

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Љубица Николић	председник	
	Правно-економска (Ужа научна област)	Правни факултет Универзитет у Нишу (Установа у којој је запослен)	
2.	Александар С. Мојашевић	ментор, члан	
	Правно-економска (Ужа научна област)	Правни факултет Универзитет у Нишу (Установа у којој је запослен)	
3.	Бранко Радуловић	члан	
	Правно-економска (Ужа научна област)	Правни факултет Универзитет у Београду (Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

10.10.2019. године, Ниш